

LUPA AUTTAA!

Pesäpuu ry 20 vuotta

Tekoja - Rakkaudesta lapseen

VAATIVAN ERITYISEN TUEN LAPSET KOULUPOLULLA - ALVA-MALLI

Reija Laine, apulaisrehtori, sairaalakoulu, HUS

ALVA- Alueellinen vaativan erityisen tuen oppilashuolto ja opetus

<https://www.youtube.com/watch?v=RiiOS5JK9so>

Lähtötilanne

- ▶ ALVA-toimintamallin kehittämistyö on toteutettu viiden kunnan (Mäntsälä, Järvenpää, Pornainen, Nurmijärvi ja Tuusula) yhteistyönä osana kansallista LAPE-hanketta.
- ▶ Tavoitteena oli rakentaa malli, joka palvelee kuntien psyykkisesti oireilevia EVA-oppilaita esikoulusta peruskoulun yhdeksänteen luokkaan saakka.
- ▶ Hankkeen yhtenä keskeisenä tavoitteena on ollut ko. oppilasryhmän oppilaaksioton sekä oppilashuollollisten palveluiden järkevöittäminen, jotta **OIKEAT OPPILAAT OLISIVAT OIKEITA AIKOJA OIKEISSA PAIKOISSA.**
- ▶ Toinen keskeinen tavoite on ollut lisätä moniammatillista konsultaatiota perustasolle. (Kunta-ALVA)

Mtv:n uutiset 5.2.

- ▶ Mielen terveyden häiriöt ovat tällä hetkellä nuorten yleisin terveysongelma.
- ▶ Hus-alueella noin joka kymmenes nuori kärsii niin pahoista mielen terveysongelmista, että peruspalvelut eivät riitä.
- ▶ Nuorten ikäluokista yhdeksän prosenttia on psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa.
- ▶ Nuorten palvelut ovat huonommalla tasolla kuin aikuisten (Klaus Ranta, nuorisopsykiatrian linjanjohtaja)
- ▶ Tämä kaikki koskee myös lapsia (Klaus Ranta)

Mikä ALVA?

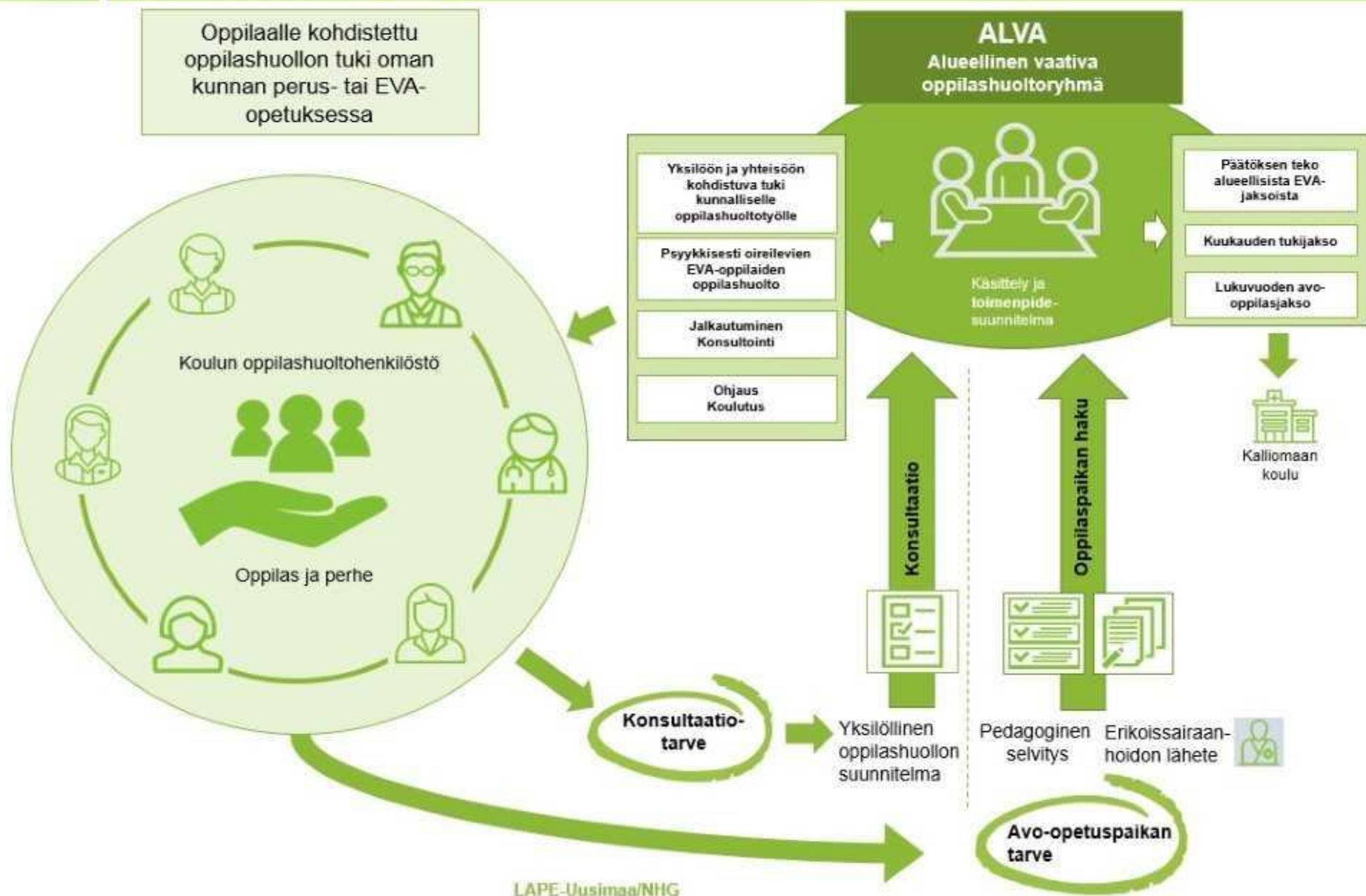
- ▶ Alueellinen vaativan erityisen tuen oppilashuolto palvelee psyykkisesti oireilevia lapsia ja nuoria Tuusulan, Järvenpään, Nurmijärven, Mäntsälän ja Pornaisten alueella.
- ▶ Asiakkaat ovat esikouluikäisistä aina peruskoulun loppuun saakka.
- ▶ ALVA-tiimiin kuuluu psykologi, koulukuraattori, sairaanhoitaja ja kaksi konsultoivaa erityisluokanopettajaa.
- ▶ ALVA-tiimin pääkouluna toimii Kalliomaan sairaalakoulu

Kenen kanssa työskentelemme?

- ▶ Lapsi/nuori ja heidän perheensä
- ▶ Koulujen/esiopetuksen opettajat ja oppilashuoltohenkilöstö
- ▶ Perheeseen liittyvät muut yhteistyötahot: sosiaalitoimi, perheneuvola, erikoissairaanhoido jne.
- ▶ Kunnan ALVA-ryhmät

ALVA-ryhmän toiminta psyykkisesti oireilevan oppilaan opiskelun tukemisessa perustuu yhteistyöhön kunnan toimijoiden, oppilaan ja hänen perheensä kanssa

Psyykkisesti oireilevan erityisen vaativaa tukea tarvitsevan oppilaan tulo ALVA-oppilashuoltoryhmän tietoon etenee kuvattujen prosessien mukaisesti

Yleinen tuki
Tehostettu tuki
Erityinen tuki

Huolen herääminen koulussa

Koululle saadaan tieto tai koululla herää huoli oppilaaseen liittyen

Huolen käsittely

Tuen tarpeen käsittely aloitetaan koululla yhteistyössä perheen, oppilaan ja sovittujen koulun ammattilaisten kanssa

Tukitoimet

Tukitoimien järjestämiseksi laaditaan perheen ja oppilaan kanssa yhteistyössä yksilöllinen suunnitelma, jota kaikki osapuolet sitoutuvat toteuttamaan

Edistymisen seuranta

Koululla ja kotona seurataan sovittujen tukitoimien vaikutuksia oppilaan hyvinvointiin

Arviointi ja seuranta

Riittävä tuki omalla koululla

- Tukitoimet riittäviä tai tukitoimia ei enää tarvita
- Opetus omalla koululla

Tuki riittämätöntä omassa koulussa

- ALVA:n konsultointi
- Kunnan omien EVA-luokkien opetus tai opetus tuettuna omalla koululla (ALVA:n konsultointi ja oppilashuoltotyö)

Tarve opetukseen sairaalakoulussa

- Hakemus ALVA:n käsiteltäväksi kunnalliselta EVA:ta ja/tai erikoissairaanhoidosta
- ALVA tekee päätöksen EVA -jaksosta sairaalakoulussa tai oppilas jatkaa kunnan EVA-luokalla tai omassa koulussa ALVA:n tukemana

Huolen herääminen erikoissairaanhoidossa

Huolesta keskustellaan ESH:n asiakkaan ja hänen perheensä kanssa, sekä pyydetään suostumus konsultaatioon ja/tai koulunkäyntiin sairaalakoulussa

Konsultointi

ESH konsultoi ALVA-ryhmän konsultoivaa erityisopettajaa

Hakemus

Hakemus ALVA:lle sairaalakoulupaikasta tehdään ESH:ssa

Koulu voi täydentää hakemuslomaketta omilla olemassa olevilla tiedoilla

Koska voi ottaa yhteyttä?

- ▶ Lapsen/nuoren koulunkäynti ei koulun tarjoamista tukitoimista huolimatta onnistu.
- ▶ Haluat pohtia lapsen/nuoren haastavaa koulunkäynnin tilannetta yhdessä.
- ▶ Lapsi/nuori on jäänyt pois koulusta.

Konsultaatio, syksy -18 oppilascaseja 85

- ▶ ALVA-tiimi tarjoaa moniammatillista konsultaatiota perusopetuksen yleisopetuksen ryhmiin, pienluokkiin ja kuntien vaativan erityisen tuen ryhmiin sekä esiopetusryhmiin.
- ▶ Konsultaatio voi olla sekä nimetöntä että lupiin perustuvaa.
- ▶ ALVA:n työntekijöitä voi pyytää osaksi lapsen/ nuoren yksilöllistä oppilashuollon verkostoa huoltajien luvalla.
- ▶ ALVA-tiimi voi jalkautua myös luokkaryhmiin tarvittaessa.
- ▶ Konsultaatio voi olla myös puhelinkonsultaatiota.
- ▶ Tavoitteena on suunnitella lapsen/nuoren koulunkäynnin tuki yhdessä lapsen/nuoren ympärillä olevien toimien kanssa. Näin rakentuu yhteistyössä yksilöllinen polku, johon kuuluvat tarvittavat tukitoimet.

Case Aku 2lk

- ▶ Omasta koulusta otettiin yhteyttä ALVA-tiimiin.
- ▶ Omassa koulussa haasteita keskittymisessä ja siirtymätilanteissa. Oppitunneilla levottomuus häiritsee. Välitunneilla riitoja.
- ▶ Akulla todettu ADHD, hoito perheneuvolassa
- ▶ Havainnointi luokassa ---) konsultointi opettajille: ehdotettiin henkilökohtaista päiväjärjestystä, rauhoittumispaikkaa, strukturoitu ympäristö (kuvat, selkeä oma paikka, Time Timer), ennakointi siirtymätilanteisiin, erit.opet. tuki
- ▶ Verkstopalaverissa keskusteltiin perheen kokonaistilanteesta ja mietittiin muita mahdollisia tukimuotoja perheelle.
- ▶ Tilannetta jäätin seuraamaan, konsultointi jatkuu...

Case Mari 6lk

- ▶ Konfliktitilanteita omassa koulussa, jotka johtivat mm. kiinnipitoon
- ▶ Vaikeuksia sosiaalisissa suhteissa (ulkonäkö)
- ▶ Tilanne kärjistyi niin paljon, että koulun aikuisilta ”tippui” rukkaset
- ▶ Hoitokontakti oli lastenpsykiatrilalle.
- ▶ ALVAA pyydettiin mukaan: yhteinen palaveri ----) hakemus sairaalakouluun, tapaamiset nuoren kanssa, tapaamiset opettajan kanssa.
  - ▶ Asioiden edetessä, nuori kieltäytyi sairaalakoulujaksosta. Sairaanhoidajan tapaamiset koululla hän hyväksyi. ALVA-työntekijät konsultoivat opettajaa ja huoltajaa.
  - ▶ Tilannetta seurattiin ja pidettiin uusi palaveri kaikkien toimijoiden kesken.
  - ▶ Tilanne rauhoittui lukukauden mittaan
  - ▶ Tällä hetkellä verkostossa pohditaan tuen tarvetta yläkouluun siirryttäessä

Case Timppa 9lk

- ▶ Alakoulu sujui melko hyvin jämään luokanopettajan johdolla, vaikka ahdistustaipus ja toiminnanohjauksen ongelmat olivat näkyviä.
- ▶ Yläkoulu toi haasteita paljon lisää: opettajien ja luokkaryhmien vaihtuvuus, jatkuva luokasta toiseen siirtyminen, sokkeloiset tilat...
- ▶ Numerot alkoivat tippumaan, koulumotivaatio laski, poissaoloja...koulu teki LS, jonka seurauksena alkoi perhetyö.
- ▶ Lähete erikoissairaanhoidon ---) konsultointi pyyntö sairaalakoululle
  - ▶ Tilanteen selvittelyä, palaverieita. Oman koulun tukitoimet.
  - ▶ Lähete Kalliomaahan tukijaksolle
  - ▶ Toteutunut tukijakso, jonka jälkeen paluu omaan kouluun. (paluupalaveri)
  - ▶ Jakso oli kuitenkin näyttänyt sen, että oppilas hyötyisi sairaalakoulun kaltaisesta opinahjosta, joten erikoissairaanhoido päättyi tekemään lähetteen koko lukuvuoden kestäväälle opiskelujaksolle.

Tukijakso

- ▶ Kalliomaan koulu tarjoaa neljän viikon koulunkäynnin tukijaksoa 11-17-vuotiaille lapsille ja nuorille. Tällainen tukijakso voi olla tarpeen, jos omassa koulussa on suuria haasteita, koulukäyntikyky on heikentynyt tai koulunkäynti keskeytynyt.
- ▶ Jakson aikana tavoitteena on havainnoida oppilaan koulunkäyntiä ja löytää omaan kouluun jalkautettavia tukikeinoja.
- ▶ Koulunkäynnin tukijaksolle tullaan erikoissairaanhoidon tai kasvatus- ja perheneuvolan läheteellä.
- ▶ Jokaiselle oppilaalle tehdään jakson ajaksi oma henkilökohtainen lukujärjestys.
  - ▶ Tavoitteet jaksolle pohditaan yhdessä oppilaan, huoltajan ja lähettävän koulun kanssa.

Kalliomaan koulu

- ▶ Koulu on perustettu 1979
- ▶ Pitkä ja hyvä moniammatillinen yhteistyö nuorisopsykiatria kanssa
- ▶ Konsultaatio ja avo-opetus alkoivat reilu kymmenen vuotta sitten, joka suunniteltiin yhdessä nuorisopsykiatrian kanssa.
- ▶ Tällä hetkellä toimii avo-opetuksellisena sairaalakouluna
- ▶ Oppilaspaikkoja 39
- ▶ Oppilaat ovat 11-17 vuotiaita
- ▶ Erityisluokanopettajia 9kpl, laaja-alainen erityisopettaja, koulunkäynninohjaajia 4 kpl, rehtori, koulupsykologi, kuraattori ja sairaanhoitaja
- ▶ Kalliomaan koulussa on täysipainoisen opetussuunnitelman mukaisen opettamisen mahdollistavat tilat.

KIITOS

- ▶ Lisätietoja saa mieluusti kysyä!
- ▶ www.tuusula.fi/kalliomaankoulu
- ▶ reija.laine@tuusula.fi
- ▶ mika.saatsi@tuusula.fi